

Ladislav KOLEK,
Křesťanští zajatci v Maroku 17. století
Diplomová práce

Posudek vedoucího práce prof. PhDr. Rudolfa Veselého, CSc.

Autorovým cílem, který ve své práci sledoval, bylo poskytnout co nejucelenější pohled do osudu křesťanských zajatců v Maroku v 17. století. Podle mého úsudku autor tohoto cíle dosáhl v míře odpovídající možnostem získat potřebné informace a využít jich..

Je třeba ocenit, že autor zpracoval thema, jemuž vinou do zcela nedávné doby celkem jen malého zájmu o Maghreb, tzv. Severní Afriku, mezi českými arabisty žádný z nich nevěnoval pozornost. Je to tedy první krok směřující ke studiu dalších – a to snad nejen historických – otázek kladených dějinami a kulturou zemí Maghrebu. Thema určené za předmět předložené diplomní magisterské práce, autor zpracoval samostatně za pomoci shromážděných informačních zdrojů, sekundární literatury včetně pojednání v arabském jazyce. Obraz, který takto o dané problematice poskytl, plně odpovídá možnostem daným těmito zdroji.

Práce je rozvržena do čtyř kapitol dále se členících do podkapitol. Ve stručném úvodu autor zdůvodnil svoji volbu thematu – několikráté návštěvy Maroka - a doby, jíž pro práci vymezil – 17. století – a uvedl hlavní s jeho thematem spojené a použité studie. Pozornost věnoval otázce také vymezení pojmů otrok a zajatec a způsobů jejich použití v této práci.

S výjimkou kapitoly první, která je vyhrazena popisu historického vývoje Maroka v období vlády sa'adské dynastie a jejich následníků z 'alawíjské dynastie z Tafilaletu počínaje polovinou 16. století do konce vlády mauláj Ismá'íla v r. 1727, pojednávají následující tři kapitoly o hlavním předmětu práce – o marockém korzárství. Autor ukazuje přitom na skutečnost, že toto námořní loupežnictví sloužilo státu, případně i soukromníkům nejen jako zdroj pracovních sil, nýbrž také bojových prostředků (zbraní, lodí), stejně jako finančních a obchodních zdrojů, a dokonce i jako prostředků pro zahraniční styky diplomatické. První z těchto tří kapitol sleduje cesty, po kterých zajatci přicházeli do Maroka, druhá podmínkám, v nichž se zajatci nacházeli a v nichž byli nuceni žít, i způsobům, jakými se pokoušeli z těchto podmínek vyvázat. Byly to konverse k islámu a útky, ale nejdůležitější cestou bylo vykoupení ze zajetí prostřednictvím křesťanských misíí organisovaných řeholními řády. Této problematice autor vyhradil poslední z těchto tří kapitol.

Samostatně pojednal i osobní výměnu zajatců a problematiku nekatolických zajatců – především anglických protestantů – ponechaných jejich domácími patrony jejich osudu.

Práci uzavírá krátký závěr, ve kterém autor poukazuje na význam zajatců jako zdroje finančních prostředků, za které bylo možno zakoupit vojenské prostředky, které spolu s uloupenými plavidly významně pomohly bránit evropské expansi. Upozorňuje rovněž na význam zajatců jako nátlakového prostředku na západoevropské země při diplomatických jednáních, která rovněž hrála svou roli při ochraně marockého pobřeží a jeho přístavů. Zajetí bylo pro mnoho navrátilců významnou zkušeností a jejich zprávy a zprávy o nich byly pro jejich krajany zvyklé považovat se za nesporně úspěšné dobyvatele světa otřesné. Stejně také zprávy o odpadnutí od křesťanské víry byly stěží uvěřitelné a vedly – podobně jako zajetí v Osmanské říši – k pomalému vzniku zájmu o „nevěreckém“ islámu.

Po formální stránce je práce na příslušné úrovni. Výklad je jasný a jednoznačný, citace a uváděná fakta jsou náležitě podložena literaturou. Rozvržení hlavní problematiky do tří kapitol sledujících průběh života v zajetí je logické.

Přitom jsou však některé drobnosti (odkazy na s. 39, 63 na stránky, na nichž je hovořeno o jiném tematiku, některé pravopisné chyby – s. 33, aj.), které budí dojem, že práce byla dokončena ve spěchu, bez dostatečné jazykové revize.

Jinak k práci nemám připomínek, protože všechny byly projednány během její přípravy. Považuji ji za vhodnou pro další jednání a pro provedení její obhajoby.

V Praze dne 11. září 2011.

Prof. PhDr. Rudolf Veselý, CSc.